



Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (TREŠĀ PALĀTA)

2015. gada 4. jūnijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums — Regula (EEK) Nr. 1408/71 — 27. pants — VI pielikuma R daļas 1. punkta a) un b) apakšpunkts — Jēdziens “saskaņā ar divu vai vairāku valstu tiesību aktiem maksājamas pensijas” — Pabalsti natūrā — Pensijas piešķiršana ar atpakaļejošu spēku atbilstoši dzīvesvietas dalībvalsts tiesiskajam regulējumam — Veselības aprūpes pabalstu, kas pakārtoti obligātas veselības aprūpes apdrošināšanas izņemšanai, saņemšana — Neapdrošināšanas apliecinājums atbilstoši dzīvesvietas dalībvalsts tiesiskajam regulējumam par obligāto veselības aprūpes apdrošināšanu — Sekojoša pienākuma neesamība veikt iemaksas šajā dalībvalstī — Šī apliecinājuma atsaukšana ar atpakaļejošu spēku — Neiespējamība ar atpakaļejošu spēku izņemt obligāto veselības aprūpes apdrošināšanu — Šādas apdrošināšanas slimības riska seguma pārtraukums — Regulas Nr. 1408/71 lietderīgā iedarbība

Lieta C-543/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Centrale Raad van Beroep* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 15. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 17. oktobrī, tiesvedībā

Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank

pret

E. Fischer-Lintjens.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*] (referents), K. Toadere [*C. Toader*], E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank* vārdā – *H. van der Most*, pārstāvis,

— Nīderlandes valdības vārdā – *M. de Ree* un *M. Bulterman*, pārstāves,

— Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *A. Wiedmann*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

— Eiropas Komisijas vārdā – *D. Martin* un *M. van Beek*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2015. gada 12. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 27. pantu Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 1992/2006 (OV L 392, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1408/71”), kā arī šīs regulas VI pielikuma R daļas 1. punkta a) un b) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar strīdu starp *Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank* (Sociālā nodrošinājuma kases valde, turpmāk tekstā – “SVB”) un *E. Fischer-Lintjens* par to, ka *College voor zorgverzekeringen* (Veselības aprūpes apdrošināšanas padome, turpmāk tekstā – “CVZ”), organizācija, kuras pilnvaras šobrīd īsteno SVB, atsauca apliecinājumu, kas paredzēts, lai pierādītu, ka *E. Fischer-Lintjens* nebija jābūt Nīderlandes veselības aprūpes apdrošināšanai un tādēļ viņai nebija jāveic neviena iemaksa (turpmāk tekstā – “apliecinājums par neapdrošināšanu”).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Regulas Nr. 1408/71 27. pants ir tās III sadaļas “Īpašie noteikumi attiecībā uz dažādajām pabalstu kategorijām” 1. nodaļā “Slimība un maternitāte”. Šī 27. panta “Saskaņā ar vairāku valstu tiesību aktiem maksājamas pensijas gadījumā, kad pastāv tiesības uz pabalstiem dzīvesvietas valstī” redakcija ir šāda:

“Pensionārs, kam ir tiesības saņemt pensiju saskaņā ar divu vai vairāku dalībvalstu tiesību aktiem, no kurām viena ir viņa dzīvesvietas dalībvalsts, un kam ir tiesības uz pabalstiem saskaņā ar viņa dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem, attiecīgā gadījumā ņemot vērā 18. pantu un VI pielikumu, kopā ar saviem ģimenes locekļiem saņem šādus pabalstus no dzīvesvietas institūcijas un uz šīs institūcijas rēķina, tā, it kā viņš būtu tāds pensionārs, kura pensija ir maksājama vienīgi saskaņā ar viņa dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem.”

- 4 Šajā pašā 1. nodaļā ir šīs regulas 28. pants “Saskaņā ar vienas vai vairāku valstu tiesību aktiem maksājamas pensijas gadījumā, kad nepastāv tiesības uz pabalstiem dzīvesvietas valstī”, kas paredz normas par pabalstu nodrošināšanu un to izmaksām, kas ir piemērojamas pensijas, kas ir maksājama saskaņā ar vienas vai divu vai vairāku dalībvalstu tiesību aktiem, saņēmējam, kuram nav tiesību uz pabalstiem saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā viņš dzīvo, tomēr kurš saņem šādus viņam un viņa ģimenes locekļiem paredzētus pabalstus, ciktāl viņam būtu uz to tiesības saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem vai vismaz vienas no to dalībvalstu tiesību aktiem, kas ir kompetentas attiecībā uz pensijām, ja viņš dzīvotu tādā valstī.

- 5 Šīs pašas regulas 84.a pantā “Attiecības starp iestādēm un personām, uz ko attiecas šī regula” ir noteikts:

“1. Lai nodrošinātu šīs regulas pareizu īstenošanu, iestādēm un personām, uz kurām attiecas šī regula, ir savstarpējas informēšanas un sadarbības pienākums.

Iestādes saskaņā ar labas pārvaldības principu atbild uz visiem pieprasījumiem pieņemamā termiņā un šajā sakarā attiecīgajām personām sniedz visu informāciju, kas vajadzīga, lai tās varētu izmantot tiesības, kas tām piešķirtas saskaņā ar šo regulu.

Attiecīgās personas cik iespējams drīz informē kompetentās valsts un dzīvesvietas valsts iestādes par visām izmaiņām, kas saistītas ar viņu pašu vai viņa ģimeni un kas ietekmē viņu tiesības saņemt pabalstus saskaņā ar šo regulu.

2. Ja netiek ievērots 1. punkta trešajā daļā minētais pienākums sniegt informāciju, saskaņā ar valsts tiesību aktiem var piemērot samērīgus pasākumus. Tomēr šie pasākumi ir līdzvērtīgi pasākumiem, ko līdzīgās situācijās piemēro saskaņā ar valsts tiesību aktiem, un to dēļ attiecīgās personas nezaudē iespēju un tām nav pārmērīgi grūti praktiski izmantot tiesības, kuras tiem piešķirtas saskaņā ar šo regulu.

[..]”

- 6 Šīs pašas regulas VI pielikumā “Īpaša kārtība, kādā piemērojami noteiktu dalībvalstu tiesību akti” ir R daļa, kuras 1. punkta “Veselības aprūpes apdrošināšana” a) un b) apakšpunktā ir noteikts, ka:

“a) Attiecībā uz pabalstu natūrā atbilstīgi Nīderlandes tiesību aktiem, personas, kam uz tiem ir tiesības, šīs regulas III sadaļas 1. un 4. nodaļas vajadzībām ir:

- i) personas, kurām atbilstoši [Veselības aprūpes apdrošināšanas akta (*Zorgverzekeringswet*, turpmāk tekstā – “Zvw”)] 2. pantam ir jāapdrošinās pie veselības aprūpes apdrošinātāja,

[..].

b) Šā punkta a) apakšpunkta i) punktā minētajām personām atbilstoši [Zvw] jāapdrošinās pie veselības aprūpes apdrošinātāja [..].”

Nīderlandes tiesības

Likums par vispārējo vecuma apdrošināšanu

- 7 Vispārējā vecuma pensijas likuma (*Algemene ouderdomswet*, turpmāk tekstā – “AOW”) 14. panta 1. punktā ir noteikts:

“Vecuma pensiju, kā arī vecuma pensijas palielinājumu pēc pieprasījuma piešķir *Sociale verzekeringsbank*.”

- 8 Atbilstoši AOW 16. pantam:

“1. Vecuma pensija pienākas pirmajā dienā tajā mēnesī, kad ieinteresētā persona ir izpildījusi tiesību uz vecuma pensiju priekšnosacījumus.

2. Atkāpjoties no pirmajā daļā noteiktā, vecuma pensija nevar pienākties ātrāk kā vienu gadu pirms pirmās dienas mēnesī, kurā ir iesniegts pieteikums vai kurā tā tiek piešķirta automātiski. *Sociale verzekeringsbank* īpašos gadījumos var atkāpties no iepriekšējā teikumā noteiktā.”

Vispārējais īpašo veselības aprūpes izdevumu likums

- 9 Vispārējā īpašo veselības aprūpes izdevumu likuma (*Algemene wet bijzondere ziektekosten*, turpmāk tekstā – “AWBZ”) 5. panta 1. un 4. punktā noteikts:

“1. Apdrošinātas personas šī likuma noteikumu izpratnē ir:

- a) rezidenti;
- b) nerezidenti, kuri maksājuši algas nodokli par atalgojumu, kas saņemts par Nīderlandē veiktu darbu.

[..]

4. Atkāpjoties no pirmās daļas, apdrošināto personu loku var paplašināt vai sašaurināt ar vai atbilstīgi vispārējām administratīvajām normām.”

- 10 AWBZ 5.c pants ir izteikts šādi:

“*Sociale verzekeringbank* pēc savas ierosmes vai, attiecīgā gadījumā, pēc lūguma nosaka, vai fiziska persona atbilst 5. vai 5.b pantā vai atbilstoši šiem pantiem noteiktajiem nosacījumiem, lai varētu tikt apdrošināta atbilstoši šim likumam.”

1999. gada Lēmums par sociāli apdrošināto personu loka paplašināšanu un ierobežošanu

- 11 1999. gada Lēmuma par sociāli apdrošināto personu loka paplašināšanu un ierobežošanu (*Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999*, turpmāk tekstā – “KB 746”) 21. panta 1. un 6. punktā ir noteikts:

“1. Personas, kuras nav apdrošinātas atbilstīgi [AWBZ], ir personas, kuras dzīvo Nīderlandē, bet kuras, piemērojot Eiropas Kopienų Padomes regulu vai Nīderlandes noslēgtu līgumu ar vienu vairākām valstīm par sociālo nodrošinājumu, var prasīt pabalstu natūrā Nīderlandē, kas principā tām tiek piešķirts uz citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai citas Eiropas Ekonomikas zonas līguma dalībvalsts vai valsts, ar kuru Nīderlande ir noslēgusi līgumu par sociālo nodrošinājumu, rēķina.

[..]

6. *Sociale verzekeringbank* pēc 1. –4. punktā noteikto personu pieprasījuma izsniedz apliecinājumu par to, ka tās nav apdrošinātas.”

Veselības aprūpes apdrošināšanas likums

- 12 Atbilstoši Zvw 2. panta 1. punktam:

“Personām, kuras tiek automātiski apdrošinātas atbilstīgi AWBZ un uz to pamatotajam regulējumam, pašām vai to vārdā ir obligāti jāapdrošina veselība attiecībā uz 10. pantā norādīto risku.”

- 13 Zvw 3. panta 1. punktā noteikts:

“Veselības apdrošinātājam ir jānoslēdz veselības apdrošināšanas līgums ar jebkuru personu vai tās labā, kurai ir jābūt obligāti apdrošinātai, kura dzīvo tās darbības teritorijā vai kura dzīvo ārvalstīs.”

14 *Zvw* 5. panta 1. un 5. punktā paredzēts:

“1. Veselības apdrošināšana sākas dienā, kurā veselības apdrošinātājs ir saņēmis pieprasījumu, kā prasīts 3. panta 1. punktā. [..]

[..]

5. Veselības apdrošināšana, ja nepieciešams, atkāpjoties no *Burgerlijk wetboek* [Civillikuma] 7. grāmatas 925. panta pirmās daļas, darbojas ar atpakaļejošu spēku:

a) ja tā sākas četru mēnešu laikā pēc obligātās apdrošināšanas rašanās, līdz un ieskaitot dienu, kurā radies šis pienākums.

[..]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

15 *E. Fischer-Lintjens* kopš 1934. gada 1. decembra, sava dzimšanas datuma, līdz 1970. gada 1. septembrim dzīvoja Nīderlandē. Tad viņa dzīvoja Vācijā līdz 2006. gada 1. maijam, datumam, kurā viņa atgriezās Nīderlandē, kur viņa atkal dzīvo.

16 No 2004. gada oktobra *E. Fischer-Lintjens* saņēma atraitnes pensiju no Vācijas kompetentās iestādes. Atstājusi Vāciju, lai apmestos uz dzīvi Nīderlandē 2006. gadā, viņa, izmantojot veidlapu E 121, reģistrējās Nīderlandes veselības apdrošināšanas sabiedrībā CZ (turpmāk tekstā – “CZ”) un sākot ar 2006. gada 1. jūniju varēja saņemt pabalstus atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 28. pantam uz Vācijas kompetentās iestādes rēķina. *E. Fischer-Lintjens* veica arī iemaksas Vācijas veselības aprūpes apdrošināšanā.

17 2006. gada 20. oktobrī *E. Fischer-Lintjens* no CVZ saņēma apliecinājums par neapdrošināšanu atbilstoši *AWBZ*, kas bija paredzēts, lai par iemaksu iekasēšanu atbildīgajai Nīderlandes iestādei pierādītu, ka Nīderlandē iemaksas nav veicamas. *E. Fischer-Lintjens* veidlapā norādīja, ka viņai tā bija jāaizpilda, lai saņemtu šo apliecinājumu, ka viņa saņem nevis pensiju vai pabalstus atbilstoši Nīderlandes tiesībām, bet pensiju atbilstoši Vācijas tiesībām.

18 Šis apliecinājums, nemainoties apstākļiem, bija derīgs laikposmā no 2006. gada 1. jūnija līdz 2010. gada 31. decembrim.

19 Lai gan *E. Fischer-Lintjens* bija sasniegusi 65 gadu vecumu, kas atbilstoši *AOW* viņai deva tiesības uz pensiju Nīderlandē no 1999. gada 1. decembra, viņa tomēr bija lūgusi šo pensiju tikai 2007. gada maijā. Kā norāda iesniedzējtiesa, *E. Fischer-Lintjens* kļūdaini uzskatīja pirms sava lūguma iesniegšanas, ka viņai uz to nebija tiesību.

20 Ar 2007. gada 8. novembra lēmumu, kas grozīts 2008. gada 24. aprīlī, *SVB* atbilstoši *AOW* 16. panta 2. punktam piešķīra un izmaksāja *E. Fischer-Lintjens* pensiju ar atpakaļejošu datumu – vienu gadu, rēķinot no lūguma iesniegšanas mēneša pirmās dienas, proti, sākot no 2006. gada 1. maija.

21 *E. Fischer-Lintjens* netika paziņojusi ne CZ, ne CVZ, ne Vācijas veselības aprūpes apdrošināšanas iestādei par šīm izmaiņām savā situācijā līdz 2010. gada oktobrim.

22 2010. gada 21. oktobrī *E. Fischer-Lintjens* aizpildīja CVZ adresētu veidlapu saistībā ar viņas lūgumu pagarināt apliecinājumu par neapdrošināšanu, un tajā norādīja, ka kopš 2006. gada 1. maija viņa saņem vecuma pensiju atbilstoši *AOW*.

- 23 Ar 2010. gada 2. novembra lēmumu CVZ informēja *E. Fischer-Lintjens*, ka viņai ir pienākums apdrošināties atbilstoši *AWBZ* un *Zvw* un ka tādēļ viņai ir jāveic iemaksas Nīderlandē, jo viņa vairs nav kādā no *KB 746 21.* panta 1. punktā paredzētajām situācijām un tādēļ no 2006. gada jūnija viņai bija pienākums apdrošināties. CVZ savukārt atsauc apliecinājumu par to, ka *E. Fischer-Lintjens* nav apdrošināta (turpmāk tekstā – “atsaukšanas lēmums”), un CZ uzteica viņas veselības aprūpes apdrošināšanas līgumu. Šai atsaukšanai un šim uzteikumam bija atpakaļejošs spēks no 2006. gada 1. jūnija.
- 24 Tad Vācijas veselības aprūpes apdrošināšanas iestāde atmaksāja iemaksas EUR 5000 apmērā, kuras *E. Fischer-Lintjens* bija veikusi Vācijā kopš 2006. gada 1. jūnija.
- 25 CZ tad prasīja *E. Fischer-Lintjens* atmaksāt veselības aprūpes izdevumus, kas tika atlīdzināti šai Vācijas iestādei vairāk nekā EUR 11 000 apmērā. Kā uzskata CVZ, atbilstoši *Zvw* 5. panta 5. punktam veselības aprūpes apdrošināšanai var būt atpakaļejošas sekas tikai tad, ja tā ir iegūta četrus mēnešus pēc apdrošināšanas pienākuma rašanās. *E. Fischer-Lintjens* tādējādi pašai bija jāsamaksā segtās veselības aprūpes izmaksas šai Vācijas iestādei par laikposmu, kurā viņai nebija veselības aprūpes apdrošināšanas jeb laikposmā no 2006. gada jūnija līdz 2010. gada 1. jūlijam, kas bija datums, kurā *E. Fischer-Lintjens* bija Nīderlandes veselības aprūpes apdrošināšana.
- 26 2010. gada 7. decembrī pēdējā minētā adresēja CVZ sūdzību par šo atsaukšanas lēmumu.
- 27 Sākot ar 2011. gada 15. martu SVB ir pilnvarotā iestāde atbrīvojumu piešķiršanai no apdrošināšanas pienākuma atbilstīgi *AWBZ* un apliecinājumu par neapdrošināšanu izsniegšanai. Apliecinājumi, kurus CVZ ir izsniegusi pirms šī datuma, tiek uzskatīti par tādiem, ko ir izsniegusi SVB.
- 28 Ar 2011. gada 21. aprīļa lēmumu SVB atzina par nepamatotu *E. Fischer-Lintjens* sūdzību par atsaukšanas lēmumu. Ar *Rechtbank Roermond* (Rūrmondas tiesa) 2012. gada 17. janvāra spriedumu *E. Fischer-Lintjens* prasība par šo lēmumu tika apmierināta. Kā uzskatīja šī tiesa, apliecinājums par neapdrošināšanu, ko *E. Fischer-Lintjens* bija saņēmusi, bija paredzēts tiesisku seku radīšanai, kuras nevarēja tikt atceltas ar šī apliecinājuma atsaukšanu.
- 29 SVB iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu *Centrale Raad van Beroep* (Pēdējās instances administratīvo lietu tiesa), norādot, ka apliecinājums par neapdrošināšanu ir tikai deklaratīvs akts tāpat kā veidlapa E 121. Kā norādīja SVB, no valsts tiesībām nevar izrietēt nekādas tiesiskas sekas, atkāpjoties no Regulas Nr. 1408/71 piemērošanas sekām.
- 30 Iesniedzējtiesa uzskata, ka SVB bija pilnvaras atsaukt ar atpakaļejošu spēku apliecinājumu par neapdrošināšanu, bet, veicot šo atsaukšanu, SVB nav pienācīgi ņēmusi vērā *E. Fischer-Lintjens* intereses. Šī tiesa uzskata, ka tostarp no tiesiskās noteiktības principa izriet, ka faktiskās pilnvaras piešķirt pensijas un uzņemties pabalstu izmaksas naturā radās tikai tā pensijas piešķiršanas lēmuma datumā, saskaņā ar kuru tika konstatēts, ka ieinteresētajai personai tiešām ir tiesības uz pensiju. Šī iemesla dēļ tā jautā, kurā brīdī pamatlietā aplūkotā pensija bija “maksājama” *E. Fischer-Lintjens* minētās regulas 27. panta izpratnē, jo, kā uzskata šī tiesa, ja šis pants ir piemērojams ar atpakaļejošu spēku, principā radīsies atšķirīgas juridiskās sekas arī ar atpakaļejošu spēku, tostarp šajā gadījumā pienākums apdrošināties Nīderlandes veselības aprūpes apdrošināšanas sistēmā.
- 31 Šādos apstākļos *Centrale Raad van Beroep* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai vārds “maksājama”, kā paredzēts Regulas Nr. 1408/71 27. un turpmākajos pantos, ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai noteiktu, no kura brīža pensija ir maksājama, noteicošais faktors ir datums, kurā tika pieņemts lēmums par piešķiršanu un pēc kura pensija tika maksāta, vai tomēr pensijas, kas piešķirta ar atpakaļejošu datumu, sākuma datums?”

2) Ja ar vārdu “maksājama” ir jāsaprot pensijas, kas piešķirta ar atpakaļejošu datumu, sākuma datums:

Vai to var sabalansēt ar faktu, ka persona, kurai ir tiesības saņemt pensiju, kam piemēro Regulas Nr. 1408/71 27. pantu, atbilstīgi Nīderlandes tiesiskajam regulējumam nevar pievienoties ar to pašu atpakaļejošo datumu veselības aprūpes apdrošināšanai?”

Par prejudiciāliem jautājumiem

- 32 Uzreiz ir jākonstatē, ka jautājumi ir uzdoti konkrētajos pamatlietas apstākļos, kuros, pirmkārt, 2007. gada novembrī *E. Fischer-Lintjens* tika piešķirta Nīderlandes pensija ar atpakaļejošu spēku no 2006. gada 1. maija un kuros, otrkārt, *E. Fischer-Lintjens* ar 2006. gada 20. oktobra apliecinājumu par neapdrošināšanu varēja pierādīt par iemaksām atbildīgajai Nīderlandes iestādei, ka viņai nebija saistošs no *Zvw* 2. panta 1. punkta, lasot to kopsakarā ar Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma R daļas 1. punkta a) apakšpunktu, izrietošais pienākums apdrošināties pie obligātās veselības aprūpes apdrošinātāja Nīderlandē, jo uz viņu attiecās šīs regulas 28. panta piemērojamība un tādējādi viņai bija tiesības uz slimības pabalstiem Nīderlandē uz Vācijas kompetentās iestādes rēķina. Šis apliecinājums par neapdrošināšanu viņai tomēr tika atsaukts 2010. gada 2. novembrī ar atpakaļejošu spēku no 2006. gada 1. jūnija.
- 33 Šādā kontekstā ir jāatgādina, ka personām, kurām ir tiesības saņemt pensiju atbilstoši divu vai vairāku dalībvalstu tiesiskajam regulējumam, tajā skaitā Nīderlandes, kur tās dzīvo, tiesiskajam regulējumam, atbilstoši šīs regulas VI pielikuma R daļas 1. punkta a) un b) apakšpunktam, lai saņemtu tiesības uz Nīderlandes kompetentās iestādes rēķina saņemt slimības pabalstus atbilstoši šīs pēdējās minētās dalībvalsts tiesiskajam regulējumam atbilstoši šīs pašas regulas 27. pantam, ir jāapdrošinās veselības aprūpes apdrošināšanas iestādē atbilstoši *Zvw* 2. pantam. Nav strīda par to, ka atbilstoši *Zvw* 5. panta 1. un 5. punktam šai apdrošināšanai var būt atpakaļejošs spēks tikai tad, ja tā ir iegūta četrus mēnešus pēc apdrošināšanās pienākuma rašanās.
- 34 Kā uzskata iesniedzējtiesa, tādējādi ir jānosaka datums, kurā *E. Fischer-Lintjens* bija tiesības uz šiem pabalstiem Nīderlandē uz Nīderlandes kompetentās iestādes rēķina, kas atbilst datumam, kurā uz *E. Fischer-Lintjens* vairs neattiecās Regulas Nr. 1408/71 28. pants un sāka attiekties tās 27. pants. Tomēr šī tiesa precizē, ka, lai kāds būtu šis datums, *Zvw* 2. panta un 5. panta 5. punkta piemērošana varētu liegt *E. Fischer-Lintjens* veselības aprūpes apdrošināšanu uz noteiktu laikposmu, ciktāl šīs normas liedz iegūt šādu apdrošināšanu ar atpakaļejošu spēku tādos apstākļos, kādi raksturo *E. Fischer-Lintjens* situāciju. Tomēr šī tiesa norāda, ka varētu uzskatīt, ka *E. Fischer-Lintjens* veselības aprūpes apdrošināšanas pārtraukumā laikposmā no 2007. gada 8. novembra, datuma, kurā viņai tika sākta maksāt Nīderlandes pensija, līdz 2010. gada 1. jūlijam, datumam, kurā *E. Fischer-Lintjens* izņēma Nīderlandes veselības aprūpes apdrošināšanu, ir vainojama vienīgi viņas novēlotā apdrošināšanās pie Nīderlandes apdrošinātāja. Tādēļ *E. Fischer-Lintjens* esot vienai jāsedz no tā izrietošais kaitējums.
- 35 Tādējādi ar jautājumiem, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1408/71 27. pants, lasot to kopsakarā ar tās VI pielikuma R daļas 1. punkta a) un b) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos, par kādiem ir pamatlīta, tie nepieļauj dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas neļauj pensijas, ko dalībvalsts piešķirusi ar viena gada atpakaļejošu spēku, saņēmējam iegūt veselības aprūpes apdrošināšanu ar šādu pašu atpakaļejošu spēku.
- 36 Tādējādi ir jānosaka, no kura datuma pamatlītas apstākļos Nīderlande ir kļuvusi kompetenta atbilstoši minētajam Regulas Nr. 1408/71 27. pantam attiecībā uz tādu pensijas saņēmēju kā *E. Fischer-Lintjens*.

- 37 Šajā ziņā šīs regulas noteikumi, kas nosaka piemērojamos tiesību aktus, veido kolīziju normu sistēmu, kura tās noslēgtā rakstura dēļ liedz valsts likumdevējiem tiesības noteikt valsts tiesību aktu piemērošanas apjomu un nosacījumus attiecībā uz personām, kas tiem pakļautas, un teritoriju, uz kuru šie valsts tiesību aktu noteikumi attiecas (skat. it īpaši spriedumu *van Delft* u.c., C-345/09, EU:C:2010:610, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 38 Tā kā Regulā Nr. 1408/71 paredzētās kolīziju normas imperatīvā veidā ir saistošas dalībvalstīm, Tiesa jau ir konstatējusi, ka vēl jo vairāk nevar tikt pieļauts, ka sociāli apdrošinātās personas, uz kurām attiecas šie noteikumi, varētu pretoties to iedarbībai, ja tās varētu izvēlēties atteikties no tā, ka šie noteikumi viņām tiek piemēroti. Proti, ar šo regulu noteiktā likumu kolīziju sistēma ir atkarīga vienīgi no objektīvās situācijas, kurā atrodas attiecīgā persona (šajā ziņā skat. spriedumu *van Delft* u.c., C-345/09, EU:C:2010:610, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 39 Ir arī jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šīs regulas norma, kurās noteikti piemērojamie tiesību akti un kurās ietilpst šīs regulas 13. pants, mērķis ir ne tikai izvairīties no vairāku valstu tiesību aktu vienlaicīgas piemērošanas un sarežģījumiem, kas tādēļ var rasties, bet arī novērst to, ka šīs pašas regulas piemērojamības subjektu lokā ietilpstošajām personām tiktu liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tādēļ, ka nav tiesību aktu, kuri būtu tām piemērojami (šajā ziņā skat. spriedumu *Mulders*, C-548/11, EU:C:2013:249, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 40 No tā izriet, kā to secinājumu 41. punktā norāda ģenerāladvokāts, ka Regulas Nr. 1408/71 kolīziju normu mērķis ir tāds, ka katrs sociāli apdrošinātais, kas ietilpst tās piemērojamībā, tiek apdrošināts turpināti, neatstājot individiem vai dalībvalsts kompetentajām iestādēm izvēles brīvību.
- 41 Šajā ziņā šīs regulas 27. pants attiecas uz pensionāru, kam ir tiesības saņemt pensiju saskaņā ar divu vai vairāku dalībvalstu tiesību aktiem, no kurām viena ir viņa dzīvesvietas dalībvalsts, un kam ir tiesības uz slimības pabalstiem saskaņā ar viņa dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem. Šī panta, kopsakarā ar šīs pašas regulas 28. pantu, mērķis ir noteikt, pirmkārt, iestādi, kurai ir jānodrošina pensijas saņēmējiem šie slimības un maternitātes pabalsti, un, otrkārt, iestādi, kura sedz to izmaksas (šajā ziņā skat. spriedumu *Rundgren*, C-389/99, EU:C:2001:264, 43. un 44. punkts).
- 42 Ar šiem pantiem izveidotā sistēma tādējādi izveido saikni starp kompetenci nodrošināt pensijas un pienākumu segt pabalstu natūrā izmaksas; šis pienākums tādējādi ir pakārtots faktiskajai kompetencei attiecībā uz pensijām. Pabalstu natūrā izmaksu segšana tādējādi nebūtu jāpiešķir tādas dalībvalsts iestādei, kurai ir tikai viena iespējamā kompetence pensiju jomā. No tā izriet, ka Regulas Nr. 1408/71 27. pants tāpat kā šīs regulas 28. pants, tā kā tajā ir atsauce uz maksājamu pensiju, attiecas uz pensiju, kas tiek faktiski maksāta attiecīgajai personai (šajā ziņā skat. spriedumu *Rundgren*, C-389/99, EU:C:2001:264, 47. punkts).
- 43 Tā attiecīgās personas, kura ir situācijā, kas ir identiska *E. Fischer-Lintjens* situācijai, Nīderlandes pensija ir jāuzskata par maksājamu atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 27. pantam no tā laikposma sākuma, par kuru šī pensija tika maksāta šai personai, lai kāds būtu brīdis, kurā tika konstatētas formālas tiesības uz šo pensiju. Tādējādi šāda pensija ir maksājama visu laikposmu, tajā skaitā, attiecīgā gadījumā, ja tas ir sācies pirms datuma, kurā pieņemts lēmums par šīs pensijas piešķiršanu.
- 44 Šajā gadījumā nav strīda par to, ka pensija, par ko ir pamatlieta, tika faktiski maksāta *E. Fischer-Lintjens* atbilstoši Nīderlandes tiesiskajam regulējumam attiecībā uz laikposmu, kas sākas 2006. gada 1. maijā. Tādēļ, skatot no šī datuma, Regulas Nr. 1408/71 27. panta izpratnē tā ir uzskatāma par “maksājamu” pabalstu piešķiršanai *E. Fischer-Lintjens*.

- 45 Turklāt, kā to norāda Vācijas valdība savos rakstveida apsvērumos, jebkāda citāda vārda “maksājama” šī 27. panta izpratnē interpretācija dalībvalsts kompetences atbilstoši šai regulai maksājamo pabalstu jomā piemērojamību laikā padarītu atkarīgu no ātruma, kādā valstu iestādes izskatītu pensiju pieteikumus, kas būtu pretrunā vienam no šīs regulas mērķiem – kā to Tiesa ir jau konstatējusi šī sprieduma 40. punktā – katrs sociāli apdrošinātais, kas ietilpst tās piemērojamībā, tiek apdrošināts turpināti.
- 46 Turklāt no Tiesai sniegtās informācijas, kas nav tikusi apstrīdēta, izriet, ka pēc apliecinājuma par neapdrošināšanu atsaukšanas ar atpakaļejošu spēku *E. Fischer-Lintjens* vairs nebija veselības aprūpes apdrošināšanas laikposmā no 2006. jūnija līdz 2010. gada 1. jūlijam, lai gan viņa pirms tam bija veikusi veselības aprūpes apdrošināšanas iemaksas Vācijā par šo laikposmu, kas atsaukšanas lēmuma dēļ viņai tika atmaksātas.
- 47 Šajā ziņā Nīderlandes valdība rakstveida apsvērumos paskaidro, ka jebkāds Nīderlandes veselības aprūpes apdrošināšanas atpakaļejošs spēks Nīderlandes tiesiskajā regulējumā, par ko ir pamatlieta, principā nav iespējams, ņemot vērā apdrošināšanas mērķi nodrošināt zaudējumus nākotnē, kas nav iestājušies apdrošināšanas datumā, un mērķi mudināt ieinteresētās personas, kam atbilstoši Nīderlandes tiesībām ir jāizņem apdrošināšana, izdarīt to pēc iespējas ātrāk. Šāda atpakaļejoša spēka neesamība garantējot solidaritāti, kas ir veselības aprūpes apdrošināšanas pamatā, un novēršot ļaunprātīgu izmantošanu. Tomēr, neraugoties uz šo vispārējo izslēgšanas principu, Nīderlandes likumdevējs esot paredzējis ierobežotu izņēmumu, atbilstoši kuram, ja veselības aprūpes apdrošināšana sākas četru mēnešu laikā pēc apdrošināšanās pienākuma rašanās, šai apdrošināšanai ir atpakaļejošs spēks līdz brīdim, kad rodas šis pienākums. Kad ir piemērojams šis spēks, kas neesot pamatlietas gadījumā, jo *E. Fischer-Lintjens* pienākums apdrošināties radās 2006. gada 1. maijā, tas ir ierobežots ar četriem mēnešiem.
- 48 Protams, varētu būt legītimi kādai dalībvalstij ierobežot iespēju ar atpakaļejošu datumu iegūt veselības aprūpes apdrošināšanu, lai mudinātu personas, kurām šāda apdrošināšanas jāizņem, to darīt, cik vien drīz iespējams. Tā Tiesa ir jau nospriedusi, ka pienākums veikt iemaksas tiesību uz pabalstiem pastāvēšanas dēļ, pat ja minētie pabalsti faktiski netiek saņemti, ir solidaritātes principa, kurš ir ieviests ar valstu sociālā nodrošinājuma sistēmām, neatņemama sastāvdaļa, jo šāda pienākuma neesamības gadījumā attiecīgās personas varētu tikt mudinātas gaidīt riska iestāšanos un pēc tam veikt iemaksas šajā sistēmā (šajā ziņā skat. spriedumu *van Delft* u.c., C-345/09, EU:C:2010:610, 75. punkts).
- 49 Tomēr nosacījumiem dalībai dalībvalstu sociālā nodrošinājuma sistēmās, kas ir dalībvalstu kompetencē, ir jāievēro Savienības tiesības un to rezultātā nevar tikt izslēgtas no valsts tiesiskā regulējuma, par kādu ir pamatlieta, piemērošanas jomas personas, kurām atbilstoši Regulai Nr. 1408/71 ir piemērojams šis tiesiskais regulējums (šajā ziņā skat. spriedumus *Kits van Heijningen*, C-2/89, EU:C:1990:183, 20. punkts, kā arī *Salemink*, C-347/10, EU:C:2012:17, 38.–40. punkts).
- 50 Tomēr ir jākonstatē, kā to secinājumu 53. un 54. punktā norāda ģenerāladvokāts, ka valsts tiesiskais regulējums, par kādu ir pamatlieta, noved pie tā, ka persona, kurai dzīvesvietas dalībvalsts atbilstoši šīs regulas 27. pantam ir piešķirusi pensijas izmaksu ar atpakaļejošu spēku vairāk nekā četri mēneši, skaitot no lēmuma par tās piešķiršanu datuma, pēc tam nespēj izpildīt tiesiskos pienākumus un šajā dalībvalstī iegūt veselības aprūpes apdrošināšanu termiņā, kas tai ļautu izmantot vairāk nekā četru mēnešu atpakaļejošu spēku, lai gan līdz tam brīdim tās veselības aprūpes izdevumus sedza citas dalībvalsts kompetentā iestāde.
- 51 Tā šajā gadījumā nav strīda par to, ka, pat ja *E. Fischer-Lintjens* būtu informējusi kompetentās Nīderlandes iestādes par to, ka viņa saņem Vācijas pensiju, 2007. gada 8. novembrī, datumā, kurā tika pieņemts SVB lēmums, ar ko konstatētas viņas tiesības uz pensiju Nīderlandē ar atpakaļejošu spēku no 2006. gada 1. maija, tas *Zvw* 5. panta 5. punktā esošā ierobežojuma dēļ nebūtu viņai ļāvis iegūt obligāto veselības aprūpes apdrošināšanu ar segumu no 2006. gada 1. maija. Pamatlietas apstākļos tādējādi šķiet katrā ziņā neiespējami, ka *E. Fischer-Lintjens* būtu varējusi izvairīties no šādas apdrošināšanas seguma pārtraukuma laikposma.

- 52 Tomēr atbilstoši šī sprieduma 39. punktā atgādinātajai judikatūrai tādām apdrošinātajām kā *E. Fischer-Lintjens*, kas ietilpt Regulas Nr. 1408/71 piemērojamības jomā, nebūtu jāliedz aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tādēļ, ka nav tiesību aktu, kuri būtu tam piemērojami (skat. pēc analogijas spriedumu *Kuusijärvi*, C-275/96, EU:C:1998:279, 28. punkts).
- 53 No tā izriet, kā to secinājumu 55. un 56. punktā norāda ģenerālvokāts, ka valsts tiesiskā regulējuma, par kādu ir pamatlieta, normu noteiktais ierobežojums, kura rezultātā persona nonāk *E. Fischer-Lintjens* situācijai identiskā situācijā, kad tā nespēj izpildīt savus pienākumus atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 27. pantam un šīs regulas VI pielikuma R daļas 1. punkta a) un b) apakšpunktam, kaitē kolīziju normu sistēmas, kas izveidota ar šo regulu, lietderīgajai iedarbībai un pienākumiem, kas ir sociāli apdrošinātajiem atbilstoši regulai. Konkrētāk, šīs sistēmas lietderīgā iedarbība, kas obligāti piemērojama gan dalībvalstīm, gan attiecīgajām personām, nevar tikt nodrošināta, ja šīs valstis, izmantojot savu tiesisko regulējumu, var liegt tādai attiecīgajai personai kā *E. Fischer-Lintjens* iespēju pilnībā pildīt pienākumus, kas tai noteikti atbilstoši šai pašai regulai.
- 54 Šajā ziņā nevar tikt pieņemts Nīderlandes valdības arguments, ka *E. Fischer-Lintjens* veselības aprūpes apdrošināšanas pārtraukums, it īpaši laikposmā no 2007. gada novembra līdz 2010. gada jūlijam, izrietot vienīgi no tā, ka viņa netika informējusi kompetento Nīderlandes iestādi par izmaiņām savās pensijas tiesībās.
- 55 Protams, Regulas Nr. 1408/71 84.a pantā ir paredzēts kompetentās iestādes un personu, uz kurām attiecas šī regula, savstarpējas informēšanas un sadarbības pienākums. Proti, ja šīm personām ir jāinformē šīs iestādes cik iespējams drīz par jebkādam izmaiņām to personiskajā vai ģimenes situācijā, kas ietekmē viņu tiesības uz pabalstiem atbilstoši šai regulai, iestādēm, atbildot uz šo pašu personu lūgumiem saistībā ar šo regulu, ir jāsniedz visa nepieciešamā informācija ar Regulu Nr. 1408/71 tiem piešķirto tiesību istenošanai.
- 56 Attiecīgā gadījumā šāda informācija varētu ietvert pietiekamas ziņas, lai ļautu personai, kura ir tādās apstākļos, kādi ir aplūkoti pamatlietā, saprast, ka tai ir pienākums iegūt veselības aprūpes apdrošināšanu Nīderlandē.
- 57 Tomēr ir jānorāda, ka atbilstoši šīs pašas regulas 84.a panta 2. punktam, ja netiek ievērots 1. punkta trešajā daļā minētais pienākums sniegt informāciju, šis 84.a pants paredz piemērot tikai samērīgus pasākumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kuriem, pirmkārt, ir jābūt līdzvērtīgiem pasākumiem, ko līdzīgās situācijās piemēro saskaņā ar valsts tiesību aktiem, un, otrkārt, to dēļ attiecīgās personas nezaudē iespēju un tām nav pārmērīgi grūti praktiski izmantot tiesības, kuras tām piešķirtas ar šo regulu.
- 58 Tomēr tā nebūtu gadījumā, ja valsts tiesiskā regulējuma piemērošanas rezultātā attiecīgajai personai, kas ir *E. Fischer-Lintjens* situācijai identiskā situācijā, uz noteiktu laiku tiktu liegta jebkāda aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā, neņemot vērā visus atbilstošos apstākļus, tostarp par tās personisko situāciju, proti, tās vecumu, veselības stāvokli un prombūtni no Nīderlandes ilgāku laikposmu. Turklāt būtiska nozīme ir faktam, ka *E. Fischer-Lintjens* ir veikusi veselības aprūpes apdrošināšanas iemaksas Vācijā laikposmā no 2007. gada novembra līdz 2010. gada oktobrim.
- 59 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1408/71 27. pants, aplūkojot to kopsakarā ar tās VI pielikuma R daļas 1. punkta a) un b) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka saņēmēja pensija tādās apstākļos, kādi ir pamatlietā, ir jāuzskata par maksājamu no tā laikposma sākuma, par kuru šī pensija tika faktiski maksāta šai attiecīgajai personai, lai kāds būtu datums, kurā tika formāli konstatētas tiesības uz šo pensiju un tajā skaitā, attiecīgā gadījumā, ja tas sākas pirms lēmuma datuma par pašas pensijas piešķiršanu. Regulas Nr. 1408/71 27. pants un 84.a pants, aplūkojot tos kopsakarā ar tās VI pielikuma R daļas 1. punkta a) un b) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tādās apstākļos, par kādiem ir pamatlieta, tie nepieļauj dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas neļauj pensijas, ko šī dalībvalsts piešķirusi ar viena gada

atpakaļejošu spēku, saņēmējam iegūt obligāto veselības aprūpes apdrošināšanu ar šādu pašu atpakaļejošu spēku un kura rezultātā šim saņēmējam tiek liegta jebkāda aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā, neņemot vērā visus atbilstošos apstākļus, tostarp viņa personisko situāciju.

Par tiesāšanās izdevumiem

- ⁶⁰ Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 1992/2006, 27. pants, aplūkojot to kopsakarā ar minētās Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma R daļas 1. punkta a) un b) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka saņēmēja pensija tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā, ir jāuzskata par maksājamu no tā laikposma sākuma, par kuru šī pensija tika faktiski maksāta šai attiecīgajai personai, lai kāds būtu datums, kurā tika formāli konstatētas tiesības uz šo pensiju, un tajā skaitā, attiecīgā gadījumā, ja tas sākās pirms lēmuma datuma par pašas pensijas piešķiršanu.

Regulas Nr. 1408/71 27. pants un 84.a pants, ar Regulu Nr. 118/97 grozītajā un atjauninātajā redakcijā, kas grozīta ar Regulu Nr. 1992/2006, aplūkojot tos kopsakarā ar tās VI pielikuma R daļas 1. punkta a) un b) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos, par kādiem ir pamatlietā, tie nepieļauj dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas neļauj pensijas, ko šī dalībvalsts piešķirusi ar viena gada atpakaļejošu spēku, saņēmējam iegūt obligāto veselības aprūpes apdrošināšanu ar šādu pašu atpakaļejošu spēku un kura rezultātā šim saņēmējam tiek liegta jebkāda aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā, neņemot vērā visus atbilstošos apstākļus, tostarp viņa personisko situāciju.

[Paraksti]